

รายงานการประชุมครั้งที่ ๓ ของโครงการวิจัย ASOSAI ครั้งที่ ๑๔

น.ส.วสุพร เหล่าพงษ์แก้ว นตง.ชก. สตป.

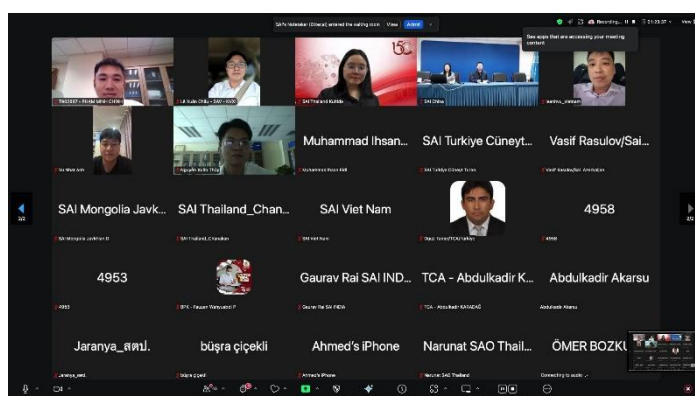
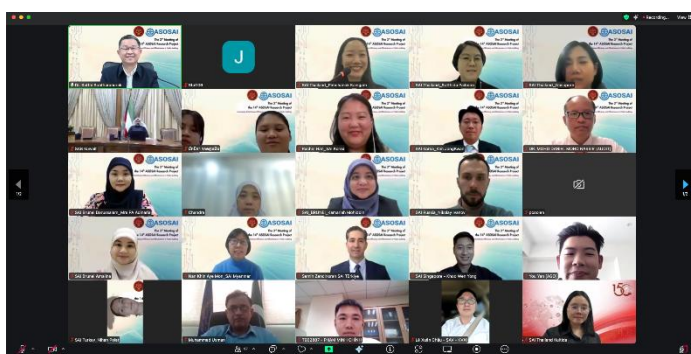
น.ส.สุทธิดา ไพบูลย์ นตง.ชก. สตป.

การประชุมครั้งที่ ๓ ของโครงการวิจัย ASOSAI ครั้งที่ ๑๔ ในหัวข้อ "การใช้ประโยชน์จากปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการตรวจสอบภาครัฐ (Leveraging Artificial Intelligence to Enhance Efficiency and Effectiveness in Public Auditing)" จัดขึ้นในรูปแบบออนไลน์ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.ไทย) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมและผู้นำโครงการ (Project Leader) ทั้งนี้ มีผู้แทนจากประเทศสมาชิกของ ASOSAI เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น ๒๔ ประเทศ วัตถุประสงค์หลักของการประชุมครั้งนี้ จัดขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินการโครงการวิจัยระยะที่ ๒ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดทบทวนที่ ๓: สถานการณ์ปัจจุบันของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบของประเทศสมาชิก ASOSAI โดยทีมวิจัยบทที่ ๓ ประกอบด้วย หัวหน้าบท (Chapter Leader) ได้แก่ สตง. ตุรกี และสมาชิกบท (Chapter Member) ได้แก่ สตง. เกาหลี สตง. เมียนมา สตง. มาเลเซีย สตง. เนปาล สตง. รัสเซีย และ สตง. ไทย

นอกจากนี้ การประชุมยังมีการปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “AI ในงานตรวจสอบ – ๘ ประเด็นสำคัญจากการประชุม INCOSAI ครั้งที่ ๒๕” โดย สตง. ไทย และการนำเสนอโครงร่างอย่างย่อของบทที่ ๔: โอกาสและความท้าทายของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภาครัฐ โดย สตง. อินเดีย

๑. พิธีเปิด

การประชุมเริ่มต้นด้วย นางสาวพิมพ์ชนก ไก่งาม นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ จาก สตง. ไทย ทำหน้าที่ พิธีกรการประชุม เรียนเชิญ ดร. สุทธิ สุนทรานุรักษ์ ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน (ภาค ๑) ในฐานะผู้แทนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไทย และผู้นำโครงการวิจัย (Project Leader) เป็นประธานในพิธีเปิด

ดร. สุทธิ สุนทรานุรักษ์ ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน (ภาค ๑) กล่าวต้อนรับผู้แทนจากประเทศสมาชิกของ ASOSAI ในการประชุมครั้งที่ ๓ ของโครงการวิจัย ASOSAI ครั้งที่ ๑๔ โดยเน้นย้ำถึงเป้าหมายร่วมกันในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI เพื่อเตรียมความพร้อมและยกระดับงานตรวจสอบให้ทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สตง. ไทย จะนำเสนอปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “๘ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ AI ในงานตรวจสอบ จากการประชุม INCOSAI ครั้งที่ ๒๕” เพื่อให้เห็นภาพรวมของพัฒนาการล่าสุดและสถานะปัจจุบันของ AI ในงานตรวจสอบ

ประธานฯ กล่าวชื่นชมที่วิจัยบทที่ ๓ นำโดย สตง. ทูร์เคีย (หัวหน้าบทที่ ๓) สำหรับความพยายามร่วมกันในการจัดทำเนื้อหาบทที่ ๓: สถานการณ์ปัจจุบันของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบของประเทศสมาชิก ASOSAI พร้อมทั้งแสดงความขอบคุณ สตง. อินเดีย ในฐานะหัวหน้าบทที่ ๔ ที่จะดำเนินการวิจัยในบทต่อไป (บทที่ ๔: โอกาสและความท้าทายของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภาครัฐ)

ท้ายที่สุด ประธานฯ เน้นย้ำถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมอง และบทเรียนที่ได้รับระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำให้โครงการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับบริบทที่หลากหลายของแต่ละประเทศ เพื่อมุ่งสู่การสร้างระบบนิเวศการตรวจสอบภาครัฐที่ขับเคลื่อนด้วย AI (AI-enabled public audit ecosystem) เพื่อประโยชน์สาธารณะ

๒. ปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “๘ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ AI ในงานตรวจสอบ จากการประชุม INCOSAI ครั้งที่ ๒๕” โดย สตง. ไทย

ดร. สุทธิ สุนทรานุรักษ์ ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน (ภาค ๑) ผู้แทนจาก สตง. ไทย ได้นำเสนอ ๘ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ AI ในงานตรวจสอบ จากการประชุม INCOSAI ครั้งที่ ๒๕

๑) การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคการกำกับดูแลอัจฉริยะ (Intelligent Governance)

โลกกำลังเปลี่ยนผ่านจากการกำกับดูแลแบบดิจิทัล (Digital Governance) ไปสู่การกำกับดูแลแบบอัจฉริยะ (Intelligent Governance) ซึ่ง AI มีบทบาทสำคัญและส่งผลกระทบต่องานตรวจเงินแผ่นดินทั่วโลก องค์กรตรวจเงินแผ่นดินจึงต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้

๒) AI คือผู้ช่วยไม่ใช่ผู้แทนที่ผู้ตรวจสอบ

AI ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ และระบุความเสี่ยงได้แม่นยำขึ้น อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงต้องอาศัยดุลยพินิจของผู้ตรวจสอบ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่ได้จาก AI

๓) กรอบการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์และจริยธรรม: ๗ เสาหลัก

- การพัฒนาความรู้ (Knowledge Development)
- ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact)
- ความโปร่งใส (Transparency)
- การคุ้มครองข้อมูล (Data Protection)
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และ AI (Human-AI Interaction)

- การประกันคุณภาพ (Quality Assurance)
- จริยธรรมและความยุติธรรม (Ethics & Fairness)

๔) รูปแบบการตรวจสอบแบบผสมผสาน (Hybrid Model)

การตรวจสอบในอนาคตจะผสมผสานการใช้ AI เข้ากับกระบวนการทำงานมากขึ้น ดังนี้

- การวางแผน: AI วิเคราะห์รูปแบบความเสี่ยง
- การรวบรวมหลักฐาน: AI ประมวลผลข้อมูลปริมาณมหาศาล
- การรายงาน: AI ร่างรายงาน ผู้ตรวจสอบทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง

ข้อสังเกต: ผู้ตรวจสอบยังคงต้องใช้วิจารณญาณเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพในการรับรองผลลัพธ์ของ AI

๕) เทคโนโลยี AI หลักในงานตรวจสอบ

- Machine Learning: วิเคราะห์ข้อมูลและตรวจจับความผิดปกติ
- Natural Language Processing (NLP) / LLMs: จัดหมวดหมู่ สรุปเนื้อหาจากเอกสาร และ ค้นหาข้อมูลตามบริบท
- RPA (Robotic Process Automation): ตรวจจับการบิดเบือนของกระบวนการ
- AI Chatbots: สนับสนุนการตัดสินใจของผู้ตรวจสอบ

๖) ความพร้อมและประโยชน์จากการใช้ AI

ความต้องการพื้นฐานก่อนนำ AI มาใช้:

- กรอบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพรองรับ
- โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิคและสถาปัตยกรรมข้อมูล
- กลไกความรับผิดชอบและจริยธรรม
- การพัฒนาทักษะด้านอัลกอริทึมและการแปลผลลัพธ์ AI

ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม:

- เปลี่ยนจากการสุ่มตรวจ เป็นการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมด
- ตรวจจับการทุจริตผ่านการวิเคราะห์พฤติกรรม
- ประเมินความเสี่ยงได้แม่นยำขึ้น
- วิเคราะห์สภาพแวดล้อมผ่านภาพถ่ายดาวเทียม
- ลดต้นทุนในระยะยาว

๗) ความเสี่ยงและความท้าทาย

- ปัญหา Black Box: ที่ผู้ตรวจสอบไม่สามารถอธิบายผลลัพธ์ของ AI ได้ ทำให้เกิดช่องว่างด้านความรับผิดชอบ
- การขาดความเชี่ยวชาญทางเทคนิค: ผู้ตรวจสอบขาดทักษะที่จำเป็น
- โครงสร้างพื้นฐานล้าสมัย: จำกัดการใช้งาน AI
- การพึ่งพา AI มากเกินไป: ลดทอนความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- ความคลุมเครือทางกฎหมาย: กรอบความรับผิดชอบต่อการทำงานของ AI ยังไม่ชัดเจน

ข้อสังเกต: การบริหารความเสี่ยงต้องอาศัยธรรมาภิบาลที่เข้มแข็ง ความโปร่งใส และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

๘) แนวโน้มในอนาคต

- Real-Time Auditing: การตรวจสอบและวิเคราะห์ความเสี่ยงแบบเรียลไทม์
- Technology Integration: การผสมผสาน GIS ข้อมูลดาวเทียม และ IoT
- Audit of AI Systems: การตรวจสอบการใช้งาน AI ของภาครัฐ
- Self-Learning Systems: ระบบที่เรียนรู้ด้วยตนเอง โปร่งใส และตรวจสอบได้

สรุป: การนำ AI มาใช้ไม่ใช่แค่การใช้เครื่องมือ แต่คือการออกแบบรูปแบบการตรวจสอบใหม่ ผู้ตรวจสอบต้องทำงานร่วมกับเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มีจริยธรรม และรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคม *"AI จะไม่เข้ามาแทนที่ผู้ตรวจสอบ แต่ผู้ตรวจสอบที่เข้าใจ AI จะเป็นผู้กำหนดนิยามใหม่ของอนาคตแห่งความรับผิดชอบ (Future of Accountability)"*

๓. การนำเสนอบทที่ ๓: สถานการณ์ปัจจุบันของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบของประเทศสมาชิก ASOSAI โดยหัวหน้าบทที่ ๓ - สดง. ทูร์เคีย

Mr. Semih ZENCİRKIRAN, Principal Auditor, Head of Data Analytics Department, และ Ms. Nihan Polat, Senior Auditor of Data Analytics Department ผู้แทนจาก สดง. ทูร์เคีย ในฐานะหัวหน้าบทที่ ๓ (Chapter ๓ Leader) ได้นำเสนอร่างบทที่ ๓: สถานการณ์ปัจจุบันของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบของประเทศสมาชิก ASOSAI ซึ่งเนื้อหาสรุปได้เป็น ๒ ส่วน ดังนี้:

๑) ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Method Research Design) โดยบูรณาการการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผ่านแบบสำรวจข้อมูล และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) และการวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study Analysis)

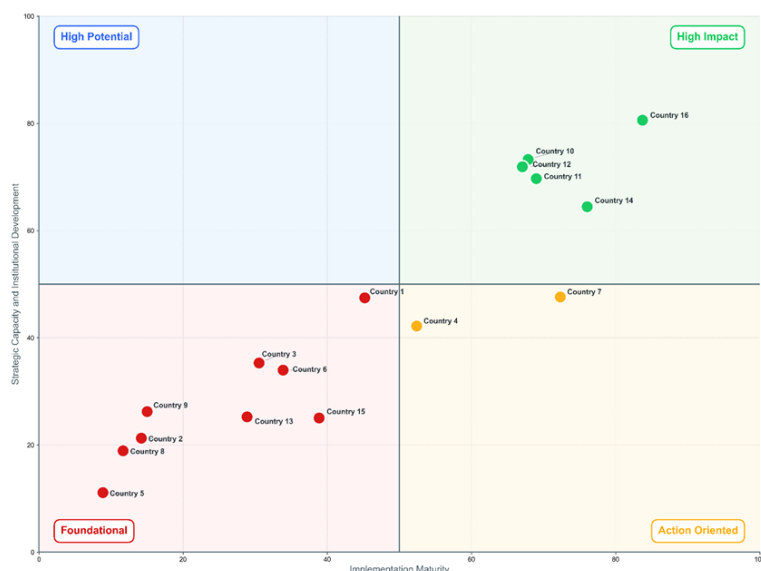
- **แบบสำรวจข้อมูล (Survey)** จำนวน ๔๙ คำถาม โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่
 - ส่วนที่ ๑ มุ่งศึกษาความพร้อมเชิงพื้นฐานในการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภาครัฐ โดยองค์กรตรวจเงินแผ่นดินทุกแห่งสามารถร่วมตอบได้ ไม่ว่าจะเริ่มดำเนินโครงการด้าน AI แล้วหรือไม่ก็ตาม
 - ส่วนที่ ๒ มุ่งเน้นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานและโครงสร้างธรรมาภิบาล สำหรับองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่มีโครงการ AI อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือมีแผนจะดำเนินการในอนาคต

เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภาครัฐใน ๖ มิติ ได้แก่ (๑) ด้านยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ (Strategy and Vision) (๒) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและข้อมูล (Infrastructure and Data) (๓) ด้านบุคลากรและทักษะ (Talent and Skills) (๔) ด้าน Use cases (๕) ด้านธรรมาภิบาลและจริยธรรม (Governance and Ethics) และ (๖) ด้านความร่วมมือและนวัตกรรม (Partnership and Innovation)
- **การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions)** แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของระดับความพร้อมที่แตกต่างกัน ได้แก่
 - กลุ่มที่ ๑: องค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่กำลังทดลองใช้/ใช้ AI ในการตรวจสอบแล้ว โดยมุ่งสำรวจประเด็นเชิงปฏิบัติ เช่น ความท้าทายในการดำเนินงาน การพัฒนา Use cases และแนวทางด้านธรรมาภิบาลสำหรับการนำ AI มาใช้จริง
 - กลุ่มที่ ๒: องค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่กำลังวางแผน/อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อนำ AI มาใช้ในระยะปานกลาง (Medium-Term) โดยมุ่งศึกษามาตรการเตรียมความพร้อมประเด็นความเสี่ยง การเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และแผนการดำเนินงานเพื่อนำ AI ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม
- **การคัดเลือกกรณีศึกษา (Selected Case Studies)** เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์และสามารถนำไปอ้างอิงได้ในการบูรณาการ AI เข้ากับกระบวนการตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒) ผลการศึกษา

๒.๑) ระดับความพร้อมโดยรวมและแนวทางเชิงกลยุทธ์

องค์กรตรวจเงินแผ่นดินในกลุ่มประเทศ ASOSAI มี “ระดับความพร้อม” ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่มหลัก ดังนี้

- **กลุ่มขับเคลื่อนเชิงรุก (Active Implementers)** เป็นองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่ได้เริ่มทดลองหรือประยุกต์ใช้ AI ในงานบางด้านแล้ว เช่น การตรวจจับการทุจริต การวิเคราะห์ความผิดปกติ การดึงข้อความจากเอกสาร และการจัดทำเอกสารงานตรวจสอบ
- **กลุ่มวางแผนระยะกลาง (Medium-term Planners)** เป็นองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่มีแผนงานและเตรียมปัจจัยพื้นฐานไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้พร้อมดำเนินโครงการนำร่อง (Pilot Project) เมื่อองค์ประกอบพื้นฐานมีความพร้อมครบถ้วน
- **กลุ่มระยะวางรากฐาน (Foundational Stage SAIs)** เป็นองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่อยู่ในขั้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเบื้องต้น วางระบบธรรมาภิบาลข้อมูล และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ก่อนที่จะเริ่มทดลองใช้ AI อย่างเป็นทางการ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์กรตรวจเงินแผ่นดินในกลุ่มประเทศ ASOSAI ไม่ได้เริ่มต้นการพัฒนา AI จากจุดเดียวกัน เนื่องจากความแตกต่างด้านกลยุทธ์ ความพร้อมของข้อมูล โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค ธรรมาภิบาล และทรัพยากรบุคคล ทำให้เกิดช่องว่างด้านความพร้อม ดังนั้น องค์กรตรวจเงินแผ่นดินจึงจำเป็นต้องใช้ แนวทางการพัฒนาศักยภาพและการสนับสนุนในระดับองค์กรที่ยืดหยุ่นและยืดตามความต้องการของแต่ละองค์กร

นอกจากนี้ ผลจากการสนทนากลุ่มยังชี้ให้เห็นว่า การนำ AI มาใช้ไม่ใช่เพียงการเพิ่มเครื่องมือทางเทคนิค แต่เป็น “การเปลี่ยนผ่านของทั้งองค์กร” ซึ่งต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่เริ่มนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบ มักมีแนวทางการดำเนินงานที่ผสมผสานหลายปัจจัย

- เลือกแนวทางการจัดหา AI แบบผสมผสานระหว่างการใช้ AI เชิงพาณิชย์ (Commercial AI) เพื่อให้เริ่มใช้งานได้รวดเร็ว ควบคู่กับ การพัฒนาระบบภายในองค์กร (In-house Development) เพื่อปรับให้เหมาะกับบริบทการตรวจสอบโดยเฉพาะ
- จัดสภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีที่สมดุล โดยเก็บข้อมูลที่อ่อนไหวไว้ในระบบภายในองค์กร (On-premise) และใช้ระบบคลาวด์ (On-cloud) เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการพัฒนาและยังคงความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล
- ให้ความสำคัญกับการบริหารเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ โดยมีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดให้ต้องสามารถอธิบายผลลัพธ์จาก AI ได้ ใช้แนวทาง Human-in-the-Loop เพื่อให้มีการตรวจสอบโดยมนุษย์ในขั้นสุดท้าย และจัดอบรมผู้ตรวจสอบแบบมุ่งเป้า เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นต่อผลลัพธ์จาก AI

เมื่อพิจารณาภาพรวมของการวิจัย สามารถสรุปข้อค้นพบที่สำคัญ (Key Takeaways) ได้ ๖ ประเด็น ดังนี้

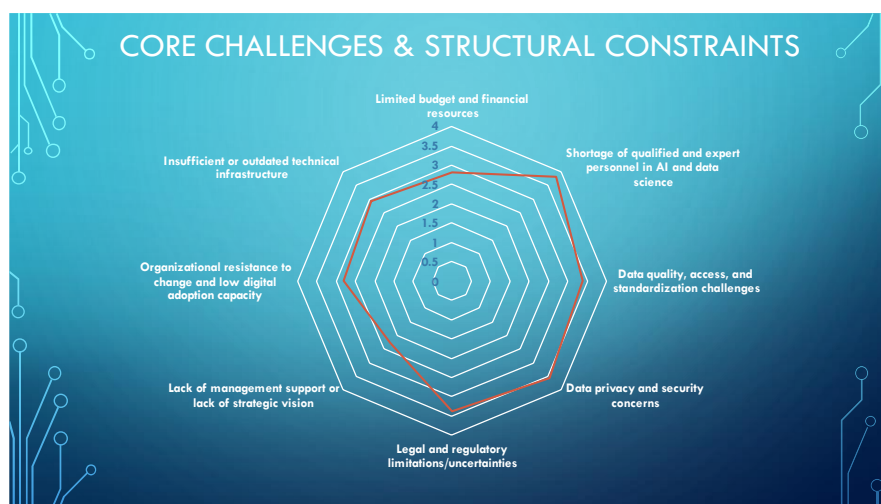

- (๑) **ด้านยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ (Strategy and Vision)** ประเทศสมาชิก ASOSAI หลายแห่งให้ความสนใจและเริ่มผลักดันการใช้ AI เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในประเทศที่พร้อมที่สุดก็ยังพบช่องว่างด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ บุคลากร/ทักษะ และการกำกับดูแลข้อมูล
- (๒) **ด้านโครงสร้างพื้นฐานและข้อมูล (Infrastructure and Data)** ประเทศสมาชิก ASOSAI ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อมด้าน AI โดยติดข้อจำกัดสำคัญ คือ โครงสร้างพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ กำลังประมวลผลมีจำกัด และฐานข้อมูลยังกระจัดกระจาย ไม่เชื่อมโยงกัน
- (๓) **ด้านบุคลากรและทักษะ (Talent and Skills)** ยังมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน และจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่เป็นระบบและตรงจุด เพื่อช่วยลดช่องว่างด้านทักษะของผู้ตรวจสอบ
- (๔) **ด้าน Use cases** การนำ AI มาใช้ในกลุ่มประเทศสมาชิก ASOSAI ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการนำร่องหรือการใช้งานเฉพาะด้าน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) และการตรวจจับการทุจริต

- (๕) **ด้านธรรมาภิบาลและจริยธรรม (Governance and Ethics)** แม้ประเทศสมาชิก ASOSAI หลายแห่งตระหนักว่า การใช้ AI ต้องคำนึงถึงกฎหมายและจริยธรรม แต่ยังพบว่ากรอบธรรมาภิบาลอย่างเป็นทางการยังไม่เพียงพอ โดยประเทศส่วนใหญ่ยังขาดหน่วยงานหรือกลไกกำกับดูแลเฉพาะ รวมถึง นโยบายและกรอบกฎหมายที่ชัดเจน สำหรับการใช้ AI และการนำผลลัพธ์จาก AI มาใช้ในการตรวจสอบ
- (๖) **ด้านความร่วมมือและนวัตกรรม (Partnership and Innovation)** ประเทศสมาชิก ASOSAI หลายแห่งให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชนเป็นหลัก แต่ความร่วมมือกับภาควิชาการยังมีค่อนข้างจำกัด ซึ่งอาจก่อให้เกิดช่องว่างด้านนวัตกรรมในระยะยาว

๒.๒ ความท้าทายและข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมด้าน AI

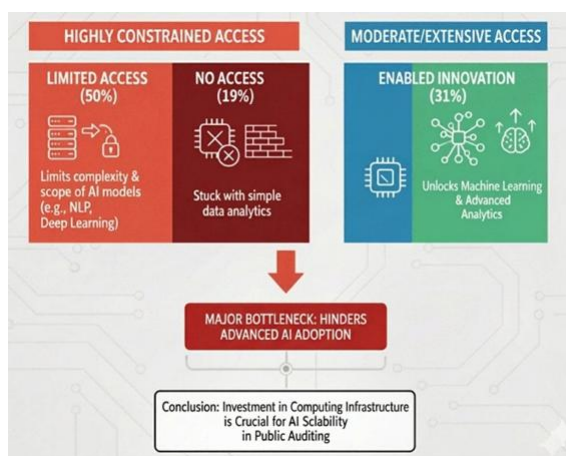
แม้องค์กรตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่จะมีความมุ่งมั่นและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง แต่การนำ AI มาใช้ในการปฏิบัติงานยังคงถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ดังนี้

- **ข้อจำกัดด้านบุคลากร** เป็นความท้าทายที่สำคัญที่สุด โดยผลการสำรวจพบว่า การขาดความเชี่ยวชาญด้าน AI และวิทยาการข้อมูล (Data Science) ได้รับการประเมินว่าเป็นอุปสรรคที่มีระดับสูงที่สุด (คะแนนเฉลี่ย ๓.๘๑)
- **ความพร้อมด้านข้อมูลยังไม่เพียงพอ** องค์กรตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่ยังขาดแหล่งข้อมูลส่วนกลางที่มีคุณภาพสูง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการนำ AI มาใช้ทั้งในมิติของการเชื่อมโยงแหล่งข้อมูล ระบบคลังข้อมูลขนาดใหญ่ และข้อมูลเชิงโครงสร้างที่อยู่ในรูปแบบพร้อมใช้งาน อีกทั้ง ข้อมูลจำนวนมากยังกระจายอยู่หลายหน่วยงาน/หลายระบบ ส่งผลให้การรวบรวมข้อมูล การทำความสะอาดข้อมูล และการกำหนดมาตรฐานข้อมูล เพื่อใช้กับ AI ทำได้ยากยิ่งขึ้น
 - **ความเป็นส่วนตัวและความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล** ได้รับคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๖ ซึ่งสะท้อนว่าหน่วยงานจำเป็นต้องเสริมมาตรการการคุ้มครองและกลไกคุ้มกันภายในองค์กร ให้เข้มแข็งก่อนที่จะขยายการใช้งาน AI ในวงกว้าง

- คุณภาพข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล และการทำให้ข้อมูลเป็นมาตรฐาน ถูกประเมินว่าเป็นความท้าทายในระดับสูงเช่นกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ย ๓.๓๘ ซึ่งตอกย้ำว่า “ระดับความพร้อมของข้อมูล” เป็นปัจจัยแกนสำคัญของความพร้อมด้าน AI
- ช่องว่างด้านธรรมาภิบาล แม้องค์กรตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่จะมีความตระหนักรู้สูง แต่ยังคงขาดกรอบกฎหมาย นโยบายจริยธรรมที่เป็นทางการ และ กรอบการบริหารความเสี่ยง ที่รองรับการนำ AI มาใช้ โดยประเด็นนี้ได้รับคะแนนเฉลี่ย ๓.๓๘
- โครงสร้างพื้นฐาน วัฒนธรรมองค์กร และการเงิน เป็นอีกความท้าทายที่สำคัญ โดยสะท้อนว่า “การปรับตัวด้านวัฒนธรรมองค์กร” มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการ “วางแผนด้านงบประมาณ” โดยเฉพาะเมื่อองค์กรตรวจเงินแผ่นดินขยับจากระยะวางแผนไปสู่การดำเนินงานจริง แรงกดดันด้านงบประมาณมักจะเพิ่มสูงขึ้น (คะแนนเฉลี่ยประมาณ ๒.๘)
- การขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ถูกประเมินว่ามีระดับค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ย ๒.๒๑) สะท้อนว่าโดยรวมแล้วผู้บริหารในภูมิภาค ASOSAI มีความมุ่งมั่นในการสนับสนุนการขับเคลื่อน AI อยู่ในระดับสูง

๒.๓ ข้อจำกัดด้านธรรมาภิบาลและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค

ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลขององค์กรและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิคยังคงเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการนำ AI มาใช้ในองค์กรตรวจเงินแผ่นดิน

แม้องค์กรตรวจเงินแผ่นดินในกลุ่มประเทศ ASOSAI ส่วนใหญ่จะตระหนักถึงความเสี่ยงด้านจริยธรรมการใช้ AI แต่กรอบธรรมาภิบาลด้าน AI อย่างเป็นทางการยังพัฒนาไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยผลการสำรวจข้อมูลพบว่า ร้อยละ ๕๐ ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่ร่วมตอบแบบสำรวจ ยังไม่ได้เริ่มจัดทำนโยบายหรือแนวปฏิบัติสำหรับการใช้ AI การขาดกรอบธรรมาภิบาลด้าน AI อย่างเป็นทางการนี้ ส่งผลให้ในหลายโครงการ AI ถูกวางแผนหรือทดลองนำร่อง ทั้งที่ยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่อง: ความรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การคุ้มครองข้อมูล (Data Protection) และการกำกับดูแลโดยมนุษย์ (Human Oversight)

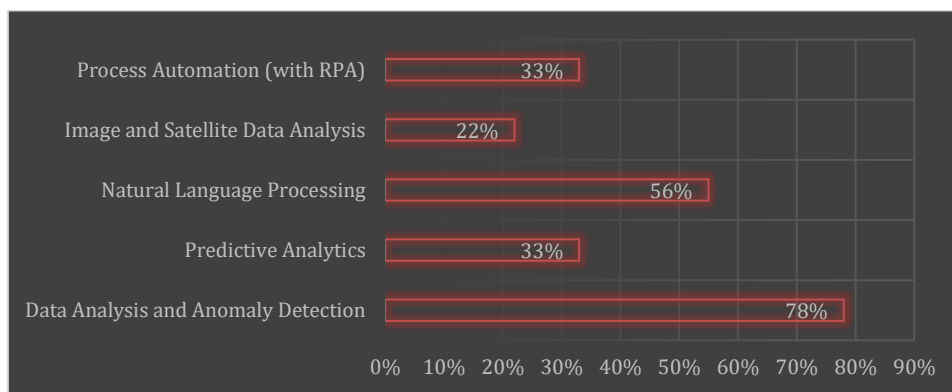
ขณะเดียวกัน **ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค**ยังทำให้เกิดความท้าทายในการนำ AI มาใช้มากขึ้น (ร้อยละ ๑๙ ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่ร่วมตอบแบบสำรวจ) เพราะการก้าวจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Data Analytics) ไปสู่การใช้ AI ขั้นสูง เช่น NLP, Machine Learning หรือ Deep Learning จำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการประมวลผลที่เชื่อถือได้และรองรับการขยายตัวของการประมวลผลข้อมูล ซึ่งองค์กรตรวจเงินแผ่นดินหลายแห่งยังมีข้อจำกัดนี้อยู่ ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อไปนี้เพิ่มขึ้น ได้แก่ การละเมิดความเป็นส่วนตัว การรั่วไหลของข้อมูล และการพึ่งพาผลลัพธ์อัตโนมัติมากเกินไป โดยเฉพาะในขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับดุลยพินิจในการตรวจสอบ

๒.๔ ภาพรวมการนำ AI มาใช้จริงในกลุ่มประเทศ ASOSAI

ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มประเทศ ASOSAI ในภาพรวม พบว่า ระดับความพร้อมของแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยเกือบร้อยละ ๕๕ ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดิน ระบุว่าได้**เริ่มดำเนินงานด้าน AI แล้ว** ไม่ว่าจะเป็นโครงการนำร่องหรือการใช้งานจริง (ร้อยละ ๓๓ อยู่ในระดับ “กำลังพัฒนา” และร้อยละ ๒๒ อยู่ในระดับ “ก้าวสู่การใช้งานจริง”) ขณะที่องค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่เหลือ (ประมาณร้อยละ ๔๕) ยังอยู่ใน**ระยะเตรียมความพร้อมหรืออยู่ระหว่างวางแผน**

จากผลการสำรวจข้อมูลข้างต้นสะท้อนว่า องค์กรตรวจเงินแผ่นดินในกลุ่มประเทศ ASOSAI ยังอยู่ในช่วง “เริ่มต้น” ของการนำ AI มาใช้ แต่ยังไม่ถึงขั้นที่มีการบูรณาการเข้ากับกระบวนการทำงานหลักอย่างเต็มรูปแบบ

(๑) ความสามารถ (Capabilities) ของ AI ที่ใช้

ผลการสำรวจข้อมูลพบว่า องค์กรตรวจเงินแผ่นดินใช้ AI ในเรื่องต่อไปนี้ อันดับที่ ๑ – การวิเคราะห์ข้อมูล และการตรวจจับความผิดปกติ (Data Analysis and Anomaly Detection) (ร้อยละ ๗๘) อันดับที่ ๒ – การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) (ร้อยละ ๕๖) อันดับที่ ๓ – กระบวนการอัตโนมัติกับโปรแกรมหุ่นยนต์อัตโนมัติ (Process Automation (with RPA)) (ร้อยละ ๓๓) และการวิเคราะห์เชิงพยากรณ์ (Predictive Analytics) และอันดับที่ ๔ – การวิเคราะห์ภาพและข้อมูลดาวเทียม (ร้อยละ ๒๒)

จากผลการสำรวจข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการมุ่งเน้นใน ๒ เรื่องควบคู่กันไป คือ (๑) การเพิ่มประสิทธิภาพในงานตรวจสอบที่เป็นงานประจำ/ทำซ้ำ และ (๒) การค่อย ๆ เสริมศักยภาพการตรวจสอบเชิงความเสี่ยงและเชิงคาดการณ์ในอนาคต

(๒) กรณีการใช้งาน (Use Cases) สำหรับโครงการ AI

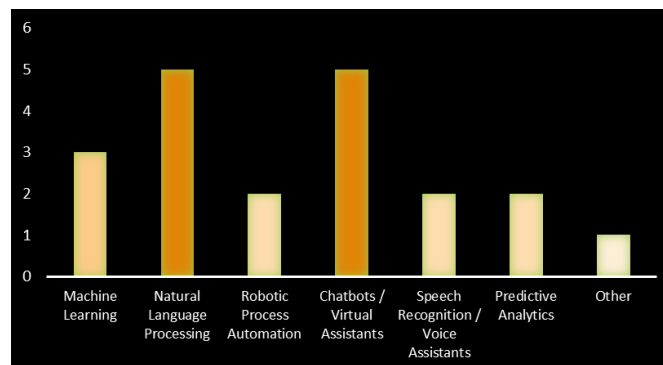
ผลการสำรวจข้อมูลพบว่า กรณีการใช้งาน (Use Cases) ที่องค์กรตรวจเงินแผ่นดินเลือกมาใช้สำหรับโครงการ AI มากที่สุด คือ การตรวจสอบการเงิน (ร้อยละ ๕๖) รองลงมา คือ การประเมินความเสี่ยง และการตรวจจับการทุจริต (ร้อยละ ๔๔) และสุดท้าย คือ การตรวจสอบดำเนินงาน (ร้อยละ ๓๓)

ตัวอย่างการใช้ AI ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินในกลุ่มประเทศ ASOSAI

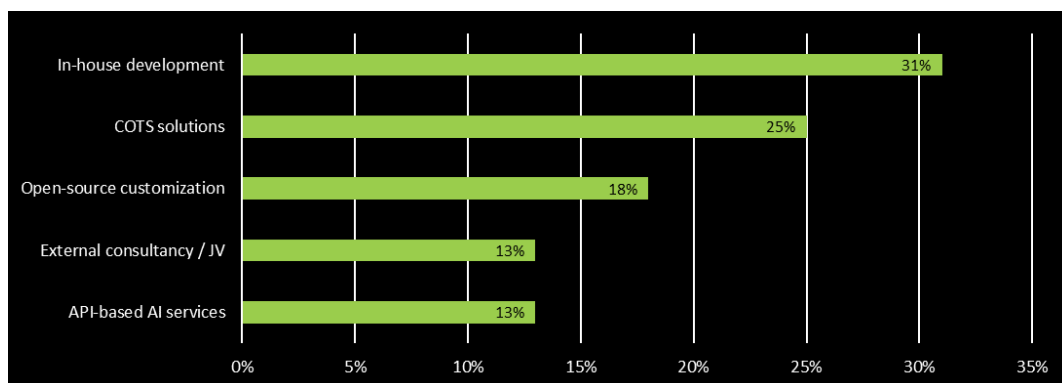
- **การประเมินความเสี่ยงและการตรวจจับการทุจริต (Risk and Fraud Detection):** มีการใช้ ML Algorithms เพื่อคัดกรอง/แจ้งเตือนรายการจ่ายเงินและรายการบันทึกบัญชีที่ผิดปกติระหว่างการตรวจสอบ
- **การสืบค้นองค์ความรู้และการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย (Knowledge Retrieval and Compliance):** มีการใช้ AI ชื่อ “SayBot” ที่พัฒนาขึ้นด้วยการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) และเทคนิค Retrieval-Augmented Generation (RAG) เพื่อช่วยให้ผู้ตรวจสอบเข้าถึงกฎหมายและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว
- **การเพิ่มประสิทธิภาพและผู้ช่วยดิจิทัล (Efficiency and Digital Assistance):** มีการทดลองใช้ “COPILOT” เพื่อให้คำแนะนำอัตโนมัติในการตรวจสอบการเงินและการตรวจสอบดำเนินงาน
- **การเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดหาข้อมูล (Efficiency and Data Acquisition):** มีการใช้ RPA ดึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics)
- **การบูรณาการแพลตฟอร์ม (Platform Integration):** มีการใช้ระบบ “BARON” เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำรายงานอัตโนมัติ โดยบูรณาการการวิเคราะห์ขั้นสูงและการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP)

(๓) เทคโนโลยี AI ที่ใช้

จากผลการสำรวจข้อมูล พบว่า เทคโนโลยี AI ที่ถูกใช้มากที่สุด คือ การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) และแชทบอต/ผู้ช่วยเสมือน (Chatbots/Virtual Assistants) รองลงมา คือ Machine Learning (ML)

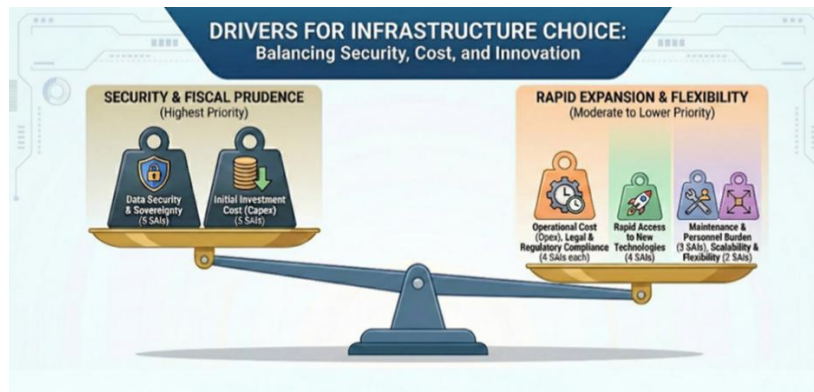
๒.๕ รูปแบบการจัดหาและแนวโน้มการเลือกใช้ AI

จากผลการสำรวจข้อมูลพบว่า รูปแบบการจัดหา AI มีความเชื่อมโยงกับรูปแบบโครงสร้างพื้นฐานที่แต่ละองค์กร โดย ๒ รูปแบบการจัดหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ *การพัฒนาหรือใช้งาน AI ภายในองค์กร (In-house deployment)* (ร้อยละ ๓๑) และ *การใช้ AI เชิงพาณิชย์แบบสำเร็จรูป (Commercial Off-The-Shelf Solutions: COTS Solutions)* (ร้อยละ ๒๕)

สำหรับสภาพแวดล้อมการประมวลผล (Computing Environment) พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ระบบประมวลผลแบบผสมผสาน (Hybrid Computing Model) รองลงมาคือ ระบบการดำเนินงานในสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Strictly On-premise) เนื่องจากความกังวลด้านความปลอดภัยและอธิปไตยของข้อมูล

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ AI องค์กรตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่มองว่า ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและอธิปไตยด้านข้อมูล (Data security and Data sovereignty) รวมถึงต้นทุนการลงทุนเริ่มต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ทั้งนี้ ผลการสำรวจข้อมูลยังชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าองค์กรตรวจเงินแผ่นดินจะเลือกพัฒนา AI ภายในองค์กรหรือใช้ AI เชิงพาณิชย์ ความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับ (๑) การปฏิบัติตามกฎหมายและต้นทุนการดำเนินงาน (OPEX) (๒) การเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว (๓) ภาระด้านการบำรุงรักษาและบุคลากร รวมถึงความสามารถในการขยายระบบ

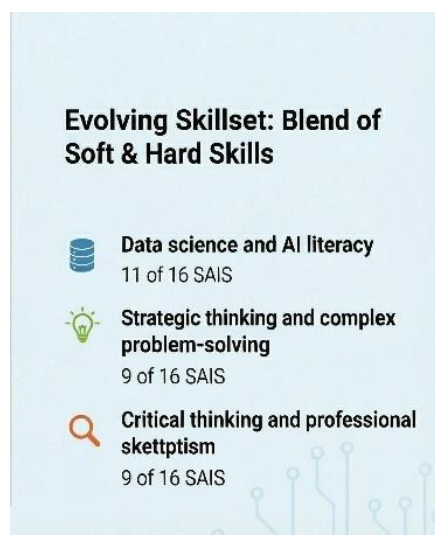

๒.๖ บุคลากรและทักษะ: การลดช่องว่างด้านความเชี่ยวชาญ

ทุนมนุษย์ เป็นข้อจำกัดสำคัญที่สุดต่อการนำ AI มาใช้ได้อย่างยั่งยืน แม้ผู้บริหารจะให้การสนับสนุน แต่ร้อยละ ๘๘ ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่ตอบแบบสำรวจ ระบุว่า จำนวนบุคลากรและทักษะที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อความต้องการด้าน AI ขององค์กร

ช่องว่างนี้ไม่ใช่เพียงเรื่อง “จำนวนคน” แต่เป็นเรื่อง “ทักษะ” ด้วย โดยแม้องค์กรตรวจเงินแผ่นดินจะมีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ การวิเคราะห์กฎหมาย และการใช้ดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพอยู่แล้ว แต่การใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะเพิ่มเติม เช่น ความรู้เท่าทันข้อมูล การตีความผลลัพธ์ และความเข้าใจข้อจำกัดของอัลกอริทึม

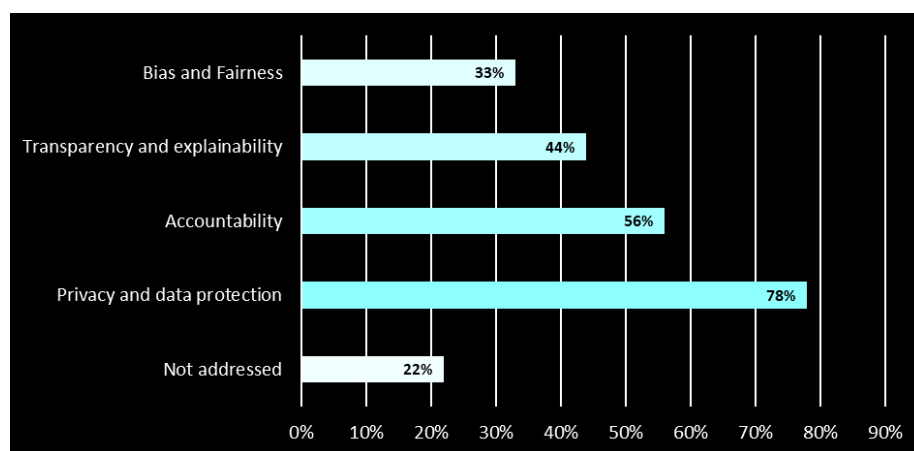
ประเด็นนี้นำไปสู่คำถามว่า “ผู้ตรวจสอบในอนาคตควรเป็นอย่างไร” ผลการสำรวจข้อมูลชี้ให้เห็นว่าไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนผู้ตรวจสอบให้เป็นนักเขียนโปรแกรม แต่ควรมุ่งสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญแบบผสมผสาน (Hybrid professional) ทั้ง Soft Skills และ Hard Skills โดยทักษะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ (๑) ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูลและ AI (๒) การคิดเชิงยุทธศาสตร์และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และ (๓) การคิดวิเคราะห์และการตั้งคำถามอย่างมีอาชีพ

๒.๗ ธรรมชาติ จริยธรรม และการบริหารความเสี่ยงของการใช้ AI

เมื่อองค์กรขยับการใช้ AI จากช่วงทดลองไปสู่การใช้งานจริงมากขึ้น องค์กรตรวจเงินแผ่นดินต้องเผชิญช่องว่างด้านธรรมชาติอย่างเห็นได้ชัด โดยผลการสำรวจข้อมูลพบว่า ร้อยละ ๕๖ ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่ตอบแบบสำรวจ ยังไม่ได้เริ่มจัดทำนโยบายหรือแนวปฏิบัติอย่างเป็นทางการสำหรับการใช้ AI อย่างมีจริยธรรมและมีความรับผิดชอบ ในขณะที่ ร้อยละ ๔๔ ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับด้าน AI โดยเฉพาะ

องค์กรตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงความเสี่ยงด้านจริยธรรม โดยเรื่องที่เป็นข้อกังวลมากที่สุด ได้แก่ ความเป็นส่วนตัวและการคุ้มครองข้อมูล (Privacy and Data Protection) (ร้อยละ ๗๘) รองลงมาคือ ความรับผิดชอบด้านการใช้ AI (Accountability) (ร้อยละ ๕๖) และความโปร่งใสและการสามารถอธิบายผลลัพธ์ของ AI ได้ (Transparency and Explainability) (ร้อยละ ๔๔)

สำหรับองค์กรตรวจเงินแผ่นดินที่เริ่มใช้งาน AI แล้ว ความเสี่ยงจากการใช้ AI ที่พบมากที่สุดคือ ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล โดยเฉพาะความเสี่ยงที่ข้อมูลตรวจสอบซึ่งมีความอ่อนไหวอาจถูกเปิดเผยถูกนำไปใช้ไม่เหมาะสม หรือถูกส่งออกนอกองค์กรโดยไม่ตั้งใจจากการใช้เครื่องมือ AI

ในการคุ้มครองข้อมูล หลายองค์กรใช้มาตรการหลายรูปแบบ เช่น การทำให้ข้อมูลไม่สามารถระบุตัวตนได้ การควบคุมสิทธิการเข้าถึง สภาพแวดล้อมการประมวลผลที่ปลอดภัย และข้อจำกัดในการแบ่งปันข้อมูลภายนอก อย่างไรก็ตาม หากยังขาดกรอบธรรมชาติด้าน AI อย่างเป็นทางการ มาตรการเหล่านี้มักกระจายและยังไม่ถูกร้อยเรียงเป็นระบบบริหารความเสี่ยงที่เป็นภาพรวมเดียวกัน

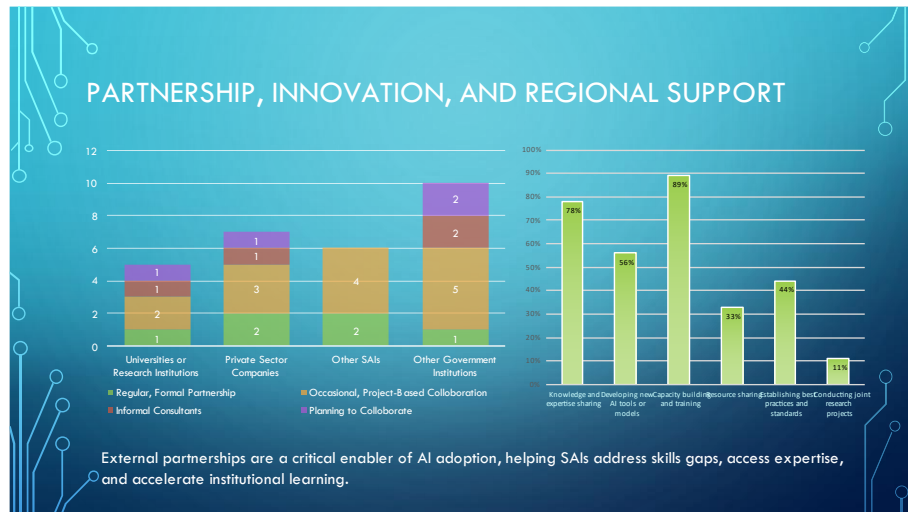
๒.๘ ความร่วมมือ นวัตกรรม และกลไกการสนับสนุนระดับภูมิภาค

จากผลการสำรวจข้อมูล พบว่า ความร่วมมือในภูมิภาค ASOSAI มีความหลากหลาย โดยองค์กรตรวจเงินแผ่นดินมีการทำงานร่วมกับองค์กรตรวจเงินแผ่นดินอื่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ โดยความร่วมมือส่วนใหญ่ยังเป็นลักษณะ เป็นครั้งคราวหรือเป็นโครงการเฉพาะกิจ (Occasional/Project-Based)

ทั้งนี้ รูปแบบความร่วมมือที่พบมากที่สุด คือ การประสานกับหน่วยงานภาครัฐ และวัตถุประสงค์หลักของความร่วมมือมุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะ ผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและการฝึกอบรม (Capacity

building and training) และการแลกเปลี่ยนความรู้และความเชี่ยวชาญ (Knowledge and expertise sharing)

จากผลการสำรวจข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการยกระดับความรู้และความเข้าใจเชิงปฏิบัติด้าน AI ขององค์กรตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

ถาม	ตอบ
สตง. มาเลเซีย: ในรายงานมีการกล่าวถึงประเด็น “การตรวจสอบระบบ AI” โดยตรงหรือไม่ และระหว่างการทำงานกลุ่ม ได้มีการหารือหรือมีตัวอย่างขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินใดที่เริ่มดำเนินการตรวจสอบระบบ AI เองแล้วหรือไม่ (หากมี) อาจพิจารณาเพิ่มเติมไว้ในรายงานโดยสังเขป ทั้งนี้ หากไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม สตง. มาเลเซีย เห็นว่าร่างรายงานฉบับปัจจุบันคืออยู่แล้ว	สตง. ทูร์เคีย: ได้นำความเห็นและคำตอบจากการสนทนากลุ่มทั้งหมด รวมถึงข้อมูลที่ได้รับเพิ่มเติมภายหลังใส่ไว้ในรายงานเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ณ ขณะนี้ยังไม่พบตัวอย่างหรือการประยุกต์ใช้ AI ที่ชัดเจนอื่นใด นอกเหนือจากที่นำเสนอไว้ในรายงาน กล่าวคือเนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การใช้ AI เพื่อสนับสนุนกระบวนการตรวจสอบมากกว่าการตรวจสอบระบบ AI โดยตรง แม้ในการสนทนากลุ่มจะมีการหยิบยกประเด็นข้างต้นในลักษณะคำถามปลายเปิด แต่จากการแลกเปลี่ยนพบว่า ภาครัฐส่วนใหญ่ ยังไม่มีการใช้ AI ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และองค์กรตรวจเงินแผ่นดินส่วนใหญ่ยังอยู่ขั้นการทดลองนำร่อง AI มาใช้ หรือการทดสอบระบบ AI ซึ่งตรงกับสถานการณ์ของประเทศทูร์เคีย ที่การใช้ AI ในหน่วยงานภาครัฐยังอยู่ในระยะเริ่มต้นและยังไม่มีเสถียรภาพ โดยปัจจัยสำคัญที่ยังไม่สามารถตรวจสอบระบบ AI ทำได้อย่างจำกัด คือ การขาดกรอบกฎหมายรองรับและแนวทาง/คู่มือที่ชัดเจน

๔. ข้อเสนอแนะและแนวทางในอนาคต

๔.๑ การนำเสนอโครงสร้างอย่างย่อของบทที่ ๔ โดย สตง. อินเดีย

Mr. Bijay Kumar Mohanty, Director General และ Mr. Gaurav Rai, Director ผู้แทนจาก สตง. อินเดีย ในฐานะหัวหน้าบทที่ ๔ นำเสนอโครงสร้างอย่างย่อของบทที่ ๔: โอกาสและความท้าทายของการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภาครัฐ

- **วัตถุประสงค์ของการวิจัย:** (๑) เพื่อประเมินบทบาทของ AI ในการปรับปรุงการตรวจสอบภาครัฐ (๒) เพื่อระบุโอกาสและความท้าทายในการนำ AI มาใช้ (๓) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก (๔) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความรับผิดชอบของการกำกับดูแลการใช้ AI และอัลกอริทึม
- **เหตุผลความจำเป็นของการวิจัย:** เนื่องจากช่องว่างระหว่างการพัฒนาดิจิทัลและความสามารถในการตรวจสอบ ดังนี้ (๑) ภาครัฐกำลังปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลเร็วกว่าผู้ตรวจสอบ หากขาดเครื่องมือเทคโนโลยีทันสมัย การตรวจสอบจะเสี่ยงต่อการสูญเสียความสามารถในการกำกับดูแล (๒) ข้อมูลปัจจุบันไม่สามารถจัดการได้หากปราศจากระบบอัตโนมัติ เนื่องจากปริมาณข้อมูลมหาศาลเกินกว่าการประมวลผลด้วยมือ (๓) ต้องการการวิเคราะห์แบบเรียลไทม์มากกว่าการสุ่มตรวจภายหลัง (๔) ผู้มีส่วนได้เสียต้องการข้อเสนอแนะทันที ไม่ใช่รอผลการตรวจสอบประจำปี

ทั้งนี้ แม้ต้นทุนเทคโนโลยีลดลง แต่หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ ต้นทุนของการ "ไม่ทำอะไรเลย" จะแพงกว่า และทำให้เกิดช่องว่างในการตรวจสอบที่ใหญ่ขึ้น

- **ขอบเขตการวิจัย:** (๑) ประโยชน์ของ AI ในงานตรวจสอบ (๒) ความท้าทายหลักของ AI ในงานตรวจสอบ (๓) การปิดช่องว่างด้านทักษะในยุคดิจิทัล (๔) ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม
- **ระยะเวลาการวิจัย:** ระหว่าง เดือนมกราคม ถึง มิถุนายน ๒๕๖๙ โดยแบ่งเป็นหลายระยะ ดังนี้ การวางแผน การเตรียมข้อมูล การเก็บข้อมูล การมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงาน พร้อมองค์ประกอบด้านภาพประกอบและการนำเสนอ

ในระยะแรก สตง. อินเดีย คาดว่าจะสามารถส่งข้อเสนอบทที่ ๔ (Proposal for Chapter ๔) ให้แก่ผู้นำโครงการได้ภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ และจะจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ให้แล้วเสร็จภายในต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๙ ก่อนการประชุมครั้งที่ ๔ ของโครงการวิจัย

๔.๒ ข้อเสนอแนะและแนวทางในอนาคต โดย สตง. ไทย

ว่าที่ร้อยเอกปิติกุล นิลนนม ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ ในฐานะหัวหน้าทีมวิจัยของ สตง. ไทย ได้ความความกล่าวขอบคุณต่อประเทศสมาชิก ASOSAI ทุกประเทศ สำหรับการให้ความร่วมมืออันมีคุณค่าต่อการดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้ง ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า รายงานการประชุมครั้งที่ ๓ นี้จะถูกส่งให้แก่ประเทศสมาชิก ASOSAI ภายในต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ และการจัดประชุมครั้งถัดไปจะจัดขึ้นในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๙ เพื่อรายงานผลการศึกษาในบทที่ ๔